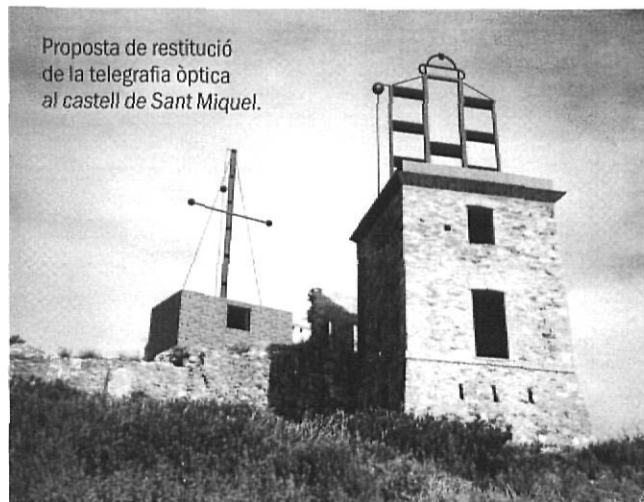

cionades amb l'educació i que sovint no es corresponen amb les polítiques socials dels nostres governs. Preocupa millorar la qualitat del sistema educatiu per respondre millor als grans reptes que tenim plantejats com a societat, amb el convenciment cada vegada més ferm que només ho farem si l'educació depassa les parets de l'escola i és una tasca col·lectiva i comunitària. Això implica necessàriament un alt grau de participació de tota la societat a definir i orientar quina és l'educació que volem. Aquesta és l'aposta del Fòrum, fer-ho des d'una visió participativa i transversal.

Per això s'hi està participant des de molts àmbits: des de les famílies, l'esport, el temps lliure i l'esplai, la formació laboral, l'entorn econòmic, la solidaritat i les ONG, les associacions de veïns, el professorat, els estudiants, la universitat, els educadors socials, els municipis... I de moltes maneres diferents, des de les xerrades debat al web; de la pregunta setmanal als articles d'opinió; de les Fires al carrer als cinefòrums... per finalment desembocar tot aquest procés al Fòrum pròpiament dit els propers 25, 26 i 27 de febrer a les aules de la Universitat de Barcelona. Per entroncar-ho també amb totes les iniciatives socials i polítiques que es vagin desplegant en la consecució d'aquesta altra educació possible i necessària.

Albert Quintana i Oliver

La telegrafia òptica, símbol d'una època

Entre l'11 d'octubre i el 12 de desembre de 2004 a la sala La Carbonera de Girona hi hagué instal·lada «La telegrafia òptica a Catalunya». Les torres òptiques de la geografia catalana». Un recorregut pels seus plafons, mapes i fotografies permetia al visitant descobrir l'interessant i poc conegut món que envolta aquestes construccions defensives bastides a mitjan segle XIX.

Les torres de telegrafia òptica aparegueren amb l'objectiu de formar una veritable xarxa estatal de comunicacions de caire governamental, i Catalunya fou un bon exemple d'aquest esforç constructiu. Els missatges eren transmesos entre torre i torre, degudament codificats, per mitjà de senyals visibles gràcies a uns gegantins mecanismes instal·lats sobre els seus terrats. Les torres tendien a aixecar-se en emplaçaments estratègics del territori i la distància entre elles solia ser d'entre 10 i 15 quilòmetres. Moltes vegades, però, no eren estructures de nova planta, sinó que aprofitaven edificacions preexistents, com torres de castells, ermites o, simplement, el campanar de les esglésies. La xarxa estava servida per membres de l'exèrcit o sota un règim paramilitar, amb personal reclutat entre llicenciats de l'exèrcit. La vida d'aquest sistema de comunicacions fou bastant efímera i aviat van

caure en l'oblit com a conseqüència de la més ràpida i efectiva telegrafia elèctrica, que a Espanya es posà en marxa el 1853. Així, mentre que les primeres torres no es van construir a Catalunya fins poc abans de 1850, una Reial Ordre de 1862 ja disposava la supressió del servei.

L'exposició de La Carbonera és el fruit de la recerca efectuada per Jaume Prat i Pons, mestre i historiador aficionat. Va iniciar la seva investigació cinc anys enrere amb la fascinació que li causà la visita a una d'aquestes torres, coneguda com a «castell» de Sant Miquel de Campdorà. Una de les peces més atractives, pel seu efecte visual, integrades a l'exposició era un mapa esquemàtic de Catalunya format amb uns cubs de plàstic, encapçalats amb una fotografia, els quals reproduïen la situació i l'estat actual de les torres que componien les diverses línies. Veritablement,

L'observació del muntatge és tota una prova fefaent de la malla espacial que varen teixir les torretes, amb un nexe de primer ordre fixat a Barcelona, al castell de Montjuïc. Allà arribava la línia civil amb origen a Madrid —que passava per València— i hi partia la branca que continuava fins a la Jonquera. També hi tenien l'origen varies línies de telegrafia òptica militar, com les que anaven fins a Lleida, Vic o Girona. Altres línies militars foren la de Manresa a Solsona, la de Manresa a Vic, la de Girona a Olot o la d'Olot a Vic, entre d'altres. En total, un recorregut d'uns 800 km. L'exposició també permetia gaudir de la reconstrucció d'una torreta amb el seu mecanisme de transmissió de senyals o de la reproducció d'alguns documents. El clima bel·licista de les carlinades, especialment intens a Catalunya, impulsà la construcció de la xarxa.

L'exposició propiciada per Jaume Prat és, sens dubte, una contribució valuosa al coneixement d'aquest patrimoni mig oblidat. Tant de bo sigui una passa endavant per impulsar la recuperació d'una seva part que és el símbol d'una època que ha deixat una petjada ben característica sobre el nostre paisatge.

David Pavón

Unes veus que diuen

En un món tan ple d'oportunitats i de fresses més d'un cop passa que les coses ni es veuen, ni es senten. Deu haver-hi hagut un temps que qualsevol programació o qualsevol activitat cultural, per petita que fos, tenia un ressò: avui, però, si és que s'aconsegueix, el ressò és sobretot una qüestió de diners o de constància i feina. Entre els mesos de novembre i desembre passat, en el Teatre Mundial de la Bisbal s'ha celebrat el cicle Veus, un cicle que ha nascut amb l'objectiu «d'apropar el públic a noves maneres de tractar els textos poètics i de recuperar la veu d'aquells que lluiten perquè tantes coses no caiguin en l'oblit». Segons els seus organitzadors, aquestes noves maneres passen per «les inseparables relacions que tenen amb la música i amb la imatge». Jordi Dauder, que és qui va inaugurar el cicle, va presentar el 13 de novembre de 2004 un espectacle poètic audiovisual on condemnava la guerra i recitava poemes de Camer, Vinyoli, Estellés i, sobretot, entre molts altres, de Miquel Martí i Pol. Vaig anar-hi i vaig tenir la sensació que Dauder veia tots els poetes excessivament iguals, que la música era una mica massa deslligada dels textos, que les imatges eren excessivament vistes. Potser, en un món on el que no hi ha sovint són paraules, són més que res les paraules el que hauríem de reivindicar. Però no em facin gaire cas perquè, en aquest món també, tots tenim l'experiència que tenim i el cert és que Dauder sap recitar i que molta gent que el va sentir va sortir entusiasmada de l'espectacle. Quan escric aquestes ratlles, encara no hi ha hagut cap més actuació. Quan vostès les llegeixin, el cicle ja haurà acabat. Hi hauran participat, a més, Jaume Sisa, que haurà presentat *Ensisa't*, el seu darrer espectacle; Toni Subirana, que en el seu tercer disc ha musicat Sagarra, i Anwar Abudragh, que no havia actuat mai a Catalunya, que fa joze i oud, i que recita poemes d'Akhmàtova i de Szimborska, també entre d'altres. No fa pas gaire, editorial Proa va reeditar les *Versions d'Akhmàtova i Tsvetàieva* de Maria Mercè Marçal i Monika Zgustová. Una d'aquestes versions és el *Rèquiem*, segurament el llibre més important d'Akhmàtova i segur que el que els lectors catalans tenim més a l'abast. La primera part de l'*Epíleg de Rèquiem*, acaba amb aquests versos: «I si vull alçar un prec no és per mi sola: / prego per tots els meus companys en la dissort, / enmig del fred ferotge i en l'ardent juliol, / vora el mur roig que romania sord». Encertades o no, com les poesies, les propostes culturals són semblants al prec. Veus que es diuen i que proven d'arribar al seu destí. Tot sovint, la indiferència té solució. No en té ni el desert, ni el silenci.

Xavier Cortadellas

Un retrobament amb Vinyoli, i més

Santa Coloma de Farners va acollir els dies 15, 16 i 17 d'octubre de 2004 la celebració del I Simposi Internacional Joan Vinyoli, amb un notable èxit en participació científica i popular, i en guix de resultats.

Des de l'inici dels actes hom es preguntava per què no celebràvem ja el vintè simposi —d'acord amb els anys escolats des de la mort del poeta—, i no pas tot just el primer. La resposta es feia evident de seguida: la figura i l'obra de Vinyoli clamaven ja de temps per una atenció que no havien rebut i es mereixen. Era necessari un retrobament. Així ho van creure els entusiastes impulsors (Pep

Solà, Sebastià Goday i Josep M. Cases) d'una iniciativa que ha tingut i té encara múltiples vessants. El simposi acadèmic n'és un de molt important, que es beneficià encertadament de la col·laboració i punts de vista d'estudiosos i professors universitaris de diversa procedència en la definició de continguts i orientació; cal esmentar els professors i poetes Xavier Macià (UdL) i Joan Elies Adell

Cartell de Perejaume.

(UOC), el primer dels quals editor de l'obra completa de Vinyoli (2001), i el crític Sam Abrams, a més d'un ampli comitè científic. La bandera del simposi, en consonància, el cartell de Perejaume.